

О Д Г О В О Р И
Кривичног одељења Врховног касационог суда
на спорна правна питања нижестепених судова
са седнице одржане 31.03.2014. године

ЗКП

1. Да ли је судија који је одлучивао о продужењу притвора у смислу одредбе члана 215. став 2. ЗКП изузет од поступања у другом степену, у истом предмету?

ОДГОВОР:

Учешће судије у већу које је одлучивало о продужењу притвора у смислу одредбе члана 215. став 2. ЗКП, у једном или два наврата, није разлог да тај судија буде изузет од поступања у другом степену у истом предмету. Међутим, уколико је судија у одлучивању о продужењу притвора или у доношењу других немериторних одлука, учествовао у више наврата, неопходно је, ценећи конкретне околности, утврдити да ли исто може изазвати сумњу у његову непристрасност у смислу одредбе члана 37. став 2. ЗКП. У овом смислу видети и Одлуку Уставног суда РС бр. Уж-4461/2010 од 30. јануара 2014. године.

.....

2. Да ли може да се користи као доказ налаз и мишљење судског вештака, који је решењем министра правде разрешен дужности судског вештака, ако су налаз и мишљење дати пре разрешења, као и да ли судски вештак који је свој налаз и мишљење дао пре правноснажности решења о разрешењу може о налазу да буде испитан након доношења правноснажног решења о разрешењу?

ОДГОВОР:

Имајући у виду и одредбу члана 114. став 3. ЗКП, налаз и мишљење судског вештака који је поднет пре правноснажности решења о разрешењу може се у поступку користити као доказ и овај вештак се у поступку може испитати на главном претресу уколико разрешење вештака од дужности судског вештака није из разлога у вези са конкретним предметом.

.....

3. Уколико окривљени у кривичном поступку истовремено има више бранилаца и то до пет, да ли, уколико буде донета ослобађајућа или одбијајућа пресуда, или се обустави кривични поступак, окривљени има право да тражи накнаду трошкова за сваког браниоца у пуном износу, за сваку предузету радњу (коју су вршили истовремено свих пет бранилаца)?

ОДГОВОР:

Иако је одредбом члана 78. став 3. ЗКП прописано да окривљени може имати највише пет бранилаца, одбрана је обезбеђена и када у поступку учествује само један те иако је воља окривљеног да он ангажује више бранилаца, суд није у обавези да му накнади трошкове које је имао у погледу ангажовања свих пет него ће му надокнадити трошкове одбране само за једног браниоца.

.....

4. Да ли о трошковима кривичног поступка који је правноснажно окончан пред Основним судом у Крагујевцу, односно о трошковима поступка који су настали пред Основним судом у Крагујевцу, треба да одлучује Основни суд у Аранђеловцу, а решења о трошковима нису урађена пред Основним судом у Крагујевцу до 01.01.2014. године?

ОДГОВОР:

О трошковима поступка, у ситуацији која описана у питању, треба да одлучи Основни суд у Аранђеловцу, с обзиром на то да је тај суд надлежан да поступа у овим конкретним предметима а почев од 01.01.2014. године, у складу са одредбом члана 3. став 1. тачка 2) Закона о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштва.

.....

5. У ситуацији када странка тражи делегацију суда, да ли суд треба да донесе решење којим се захтев странке одбацује као недозвољен, са поуком о праву на посебну жалбу или суд доноси решење којим се одбацује захтев странке као недозвољен са правном поуком да жалбу може да изјави уз жалбу на пресуду?

ОДГОВОР:

Предлог за делегацију месне надлежности суда поднет од стране окривљеног, првостепени суд ће решењем одбацити као недозвољен, са поуком да њега посебна жалба није дозвољена, с тим што окривљени на исто може указивати у жалби коју би евентуално изјавио на пресуду.

.....

6. У ситуацији када веће из члана 21. став 4. ЗКП, приликом спајања казни по две или више пресуде не узме у обзир да је у односу на неку од тих казни била примењена амнестија, било да за амнестију уопште није знало (решење о амнестији које је донео други суд није достављено суду који одлучује о спајању казни), или је пропустило да приликом доношења нове пресуде урачуна и амнестију која је примењена у односу на казну по једној од пресуда и пресуда о спајању казни постане правноснажна (странке нису уложиле жалбу), да ли осуђено лице има издржати целокупну казну по овој новој "Кв" пресуди или је установа за изрицање затворских казни овлашћена да у односу на ову правноснажну пресуду урачунава амнестију и да урачунавањем амнестије раније отпусти осуђеног са издржавања казне, пре него што би он био отпуштен у складу са правноснажном "Кв" пресудом? У случају да установа за извршење

затворских казни овако поступи, да ли је суд овлашћен да ово лице упути на издржавање остатка казне?

ОДГОВОР:

Правноснажношћу пресуде којом је извршено спајање казни затвора, претходне казне су изгубиле своју самосталност па како је у поступку њеног доношења повређен закон јер нису примењене одредбе о амнестији, исте повреде се могу отклонити једино пресудом Врховног касационог суда у поступку по захтеву за заштиту законитости поднетом у односу на ту „Кв“ пресуду .

.....

7. У случају обавезне одбране, у ситуацији када је окривљеном постављен бранилац по службеној дужности од стране јавног тужиоца током спровођења истраге пред јавним тужилаштвом, да ли је потребно да суд, након подизања оптужнице по окончању истраге, окривљеном постави браниоца по службеној дужности, по редоследу са списка адвоката, који је достављен од стране надлежне адвокатске коморе, или ће суд прихватити постављеног браниоца од стране јавног тужиоца, који ће наставити са одбраном и на главном претресу, односно да ли се у складу са чланом 76. став 1. ЗКП, бранилац поставља за сваку фазу поступка посебно, од стране органа пред којим се води поступак, а посебно у случају обавезне одбране у скраћеном поступку, када јавно тужилаштво не спроводи истрагу, већ предузима одређене доказне радње, па кривични поступак није још ни отпочео, да ли ће суд окривљеном поставити браниоца по службеној дужности када кривични поступак отпочне пред судом и поред постављеног браниоца по службеној дужности у фази спровођења доказних радњи за дела за која је обавезна одбрана?

ОДГОВОР:

Уколико је окривљеном у претходној фази поступка, пре подношења оптужног акта, од стране јавног тужиоца, у случају обавезне одбране, постављен бранилац по службеној дужности, није потребно да суд након подношења оптужног акта поново поставља окривљеном браниоца по службеној дужности, јер ће одбрана од стране већ постављеног браниоца бити делотворнија а поступак ефикаснији.

.....

8. С обзиром на одредбе члана 50. став 1. тач. 3) ЗКП да ли оштећено правно лице може да заступа пуномоћник који није из реда адвоката (правни референт у том правном лицу)?

ОДГОВОР:

Оштећеног, без обзира да ли је физичко или правно лице, у кривичном поступку може да заступа пуномоћник искључиво из реда адвоката, а имајући у виду одредбе члана 50. став 1. тач. 3) ЗКП с тим што се истовремено пред судом, на главном претресу, може појавити и законски заступник тог правног лица.

.....

9. Пред Основним судом у Ужицу у току је кривични поступак против лица које има пребивалиште у Ужицу, српске националности, због кривичног дела превара из члана 208. став 3. КЗ. Одбрана за ово кривично дело је обавезна. На главни претрес оптужени је приступио са ангажованим браниоцем из Пријепоља који се изјашњава као Бошњак. На главном претресу бранилац је затражио да се кривични поступак у овом предмету спроведе на српском језику, али да, пошто је он припада бошњачком народу и служи се мањинским босанским – као матерњим језиком, тражи да му суд омогући да се са списима предмета упозна на свом матерњем, мањинском, босанском језику, којим се иначе служи, кад год је то могуће и захтева да суд обезбеди преводиоца за босански језик, како би могао да учествује у поступку посредством преводиоца за босански који је његов матерњи језик. Бранилац се позива на одредбе Устава, Законика о кривичном поступку и Закона о службеној употреби језика и писама. Иначе, бранилац је образовање стекао у Србији, образовао се на српскохрватском језику, који му је био матерњи, уписан је у регистар адвоката пре него што је босански језик признат у Србији. Како поступити у оваквим ситуацијама, да ли одложити главни претрес и ангажовати преводиоца за босански језик, да ли упозорити браниоца да он познаје српски језик, јер му је то био матерњи језик, све до увођења босанског као службеног језика, да је до увођења босанског језика користио српски језик као матерњи језик и у том случају све то констатовати на записнику и наставити главни претрес или затражити од оптуженог да ангажује другог браниоца, а уколико то оптужени не жели поставити му браниоца по службеној дужности, јер све ово је усмерено на одуговлачење кривичног поступка?

ОДГОВОР:

Имајући у виду да је Европском конвенцијом о људским правима (члан 6. став 3/а) као стандард у погледу језика поступка установљено право да окривљени буде обавештен о оптужбама које стоје против њега "на језику који разуме" а не на матерњем језику (идентично решење је предвиђено и одредбом члана 68. став 1. тач. 1) ЗКП) а да је у конкретном случају реч о учеснику поступка - браниоцу из реда адвоката који је образовање стекао на српском језику, да је дужи низ година и уписан у регистар адвоката Адвокатске коморе Србије те да нема сумње да српски као језик поступка разуме, Кривично одељење Врховног касационог суда сматра да у описаној ситуацији, није потребно превођење браниоцу са српског на босански језик а у случају да бранилац одбија учешће у поступку треба позвати окривљеног да себи ангажује другог браниоца или да му, уколико то не учини, суд постави за браниоца по службеној дужности адвоката који се користи језиком поступка.

.....

10. Пресудом Основног суда у Ужицу окривљени је осуђен због кривичног дела насиље у породици из члана 194. став 3. КЗ на казну затвора и изречена му је мера обавезног лечења алкохоличара. Првостепени суд је поступао у већу због запређене казне за ово дело. Окривљени се сада налази на лечењу Специјалној

затворској болници, која је ставила предлог да се укине мера обавезног лечења алкохоличара. Да ли о овом предлогу одлучује судеће веће или пак ванпретресно кривично веће истог суда?

ОДГОВОР:

О предлогу за укидање ове мере одлучује ванпретресно кривично веће првостепеног суда с обзиром на то да након доношења првостепене пресуде судеће веће не може више поступати по том предмету.

.....

11. Јавни тужилац је поднео оптужни предлог, а поступајући судија је након пријема предмета оптужни предлог вратио јавном тужиоцу наредивши да се спроведу одређене доказне радње. Јавни тужилац је након тога предмет вратио суду са обавештењем да одустаје од кривичног гоњења против окривљеног. Да ли у том случају јавни тужилац треба решењем да одбаци кривичну пријаву или је правилно поступио када је предмет вратио суду са обавештењем да одустаје од кривичног гоњења, у којој ситуацији би суд решењем обуставио кривични поступак, с тим што би пре тога обавестио оштећеног да може да преузме кривично гоњење?

ОДГОВОР:

У смислу одредбе члана 7. став 1. тачка 4) ЗКП којом је одређено да се кривични поступак у скраћеном поступку покреће одређивањем главног претреса или рочишта за изрицање кривичне санкције, у датој процесној ситуацији кривични поступак није ни почео па не може ни бити обустављан него ће суд ово обавештење вратити јавном тужиоцу са поуком да јавни тужилац мора одбацили кривичну пријаву и о томе обавестити оштећеног који има право приговора вишем јавном тужиоцу.

.....

12. Да ли се на главни претрес може позвати и поново саслушати онај саоптужени према коме је кривични поступак већ окончан правноснажном пресудом донетом по Споразуму о признању кривичног дела?

ОДГОВОР:

У датој ситуацији не може се саоптужени (сада осуђени) позвати на претрес и саслушавати нити испитивати у својству сведока него треба применити одредбу члана 406. став 1. тачка 5) ЗКП у погледу упознавања са садржином записника о ранијим исказима па и ако се ради о саоптуженом који је у међувремену осуђен пресудом која је донета по прихваћеном Споразуму о признању кривичног дела.

.....

13. Како поступити у ситуацији када је поднет захтев за спровођење истраге пре ступања на снагу новог ЗКП, а није донето решење о спровођењу

истраге, а изјављено је неслагање истражног судије након ступања на снагу новог ЗКП, да ли донети решење од стране Кв већа да нема места спровођењу истраге или списе предмета доставити Вишем јавном тужиоцу на одлуку, третирајући супсидијарни захтев за спровођење истраге као приговор?

ОДГОВОР:

У датој процесној ситуацији није било места за одлучивање од стране истражног судије након 01.10.2013. године па се поднети захтев за спровођење истраге поднет од супсидијарног тужиоца има сматрати приговором у смислу одредаба члана 51. новог ЗКП о коме ће одлучити виши јавни тужилац.

.....

14. Да ли мора бити изузет судија у одлучивању по жалби на пресуду у предмету у коме је претходно раније донео првостепену пресуду која је укинута (није учествовао у доношењу пресуде која се сада побија жалбом), те да ли мора бити изузет ако је учествовао као члан већа, у поступку разматрања и одбијања приговора на оптужницу?

ОДГОВОР:

Судија који је мериторно одлучивао о оптужби, као и судија који је учествовао у већу које је одлучивало по приговору на оптужницу, не могу учествовати у доношењу другостепене пресуде.

.....

15. Да ли је суд овлашћен да прихвати предлог јавног тужиоца из члана 512. став 3. тачка 1. ЗКП, којим је прописано изрицање новчане казне са условљавањем новчане казне, с обзиром на то да је ово супротно члану 66. став 5. КЗ, којом одредбом су прописани услови за изрицање условне осуде?

ОДГОВОР:

Одговор на ово питање садржан је у одредби члана 514. ЗКП којом је предвиђено да ће суд, уколико је у захтеву тужиоца предложено изрицање казне или кривичне санкције, која по члану 512. став 3. ЗКП или по кривичном законнику није допуштена (став 1. тач. 2) наредбом одредити главни претрес, јер нису испуњени услови за изрицање кривичне санкције на рочишту.

.....

КЗ

1. Да ли се под појмом „друго“ лице (у вези прибављања какве користи), код кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. КЗ, пре законских измена из септембра 2009. године, подразумева само физичко или пак и правно лице?

ОДГОВОР:

Имајући у виду и досадашњу праксу Врховног касационог суда, полазећи од тога да су измене и допуне КЗ из 2009. године у овом делу ишле за тим да прецизирају већ постојећу праксу, под појмом „друго“ има се сматрати не само друго физичко него и друго правно лице.

.....